

Taxa postala
pfititit in num
No 30523/1934

Szerkesztőség
Budapest, Széchenyi-
tér 10. sz. h. 10. sz. h.
Baron L. Pop
Közlönyárak:
Feltétlenül: 200, fél-
évi: 1000, évi: 1800.
Hirdetési díjak: — Az
„UJ KELELET” a transzilvánai és
székelyi népi életet napilap-
ja. Cikkjeink utánnorosszat csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Re-
sponsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámbor Ferenc, Administrator
delegat si girant rcsponzabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre, Proprie-
tar-felajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura, Registrul publicatiunilor
periodice No. 43. Dos. 839. 1938.
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Szerda, augusztus 16.
1939—5699. Elul 1.
XXII. évfolyam, 183. szám.

A lengyelek aggódnak Burckhardt berchtesgadeni tárgyalása miatt

Az angol kormánynek tesz jelentést Burckhardt a Hitlerrel folytatott megbeszélésről.

Az oroszok a moszkvai katonai tárgyalásokat is széles alapokra kívánják helyezni

A Manchester Guardian óva int a Hitlerrel való kompromisszumtól

Párizs, augusztus 15. A nemzetközi figyelem középpontjában Burckhardt professzor, a Népszövetség danzigi főbiztosának titokzatos berchtesgadeni útja áll. Burckhardt kétségtelenül tárgyalta Hitlerrel és miután a svéd tanárt személyében nagy tisztelet övezi a Harmadik Birodalomban is — kézenfekvő a feltevés, hogy Danzig sorsával kapcsolatos áthidaló javaslatokról tárgyal. London, Párizs és Varsó egyelőre nem akarnak tudni semmit sem Burckhardt szerepéről — de annyi bizonyos hogy London tudott erről az útról, amelynek részleteit egyelőre gondosan titkolják.

London, augusztus 15. A Havas távirati iroda jelenti: Megbízható körökből származó hír szerint Burckhardt Hitlerrel folytatott megbeszéléséről jelentést tett az angol kormányának. Ugyanakkor azonban hozzáfűlik, hogy az angol kormány sem Burckhardt, sem pedig más részéről nem kapott javaslatot a danzigi kérdés rendezésére vonatkozóan. Londonban nem tudnak arról, hogy Burckhardt az angol fővárosba készült.

Nyugtalan a lengyel sajtó

Varsó, augusztus 15. A Havas távirati iroda jelenti: Egyes lengyel lapok hangsúlyozzák, hogy a lengyel kormányt nem értesítették Burckhardt danzigi népszövetségi főbiztosnak Hitler kancellárral folytatott megbeszéléséről. Egyben leszögezik, hogy a lengyel kormány semmilyen megbízást sem adott Burckhardt-nak. Ezzel szemben kijelentik a lengyel lapok, hogy sem a berchtesgadeni beszélgetés előtt, sem utána Burckhardt nem folytatott megbeszélést a lengyel kormány képviselőivel. Ily módon felteszi a kérdést a lengyel sajtó, hogy mit csinálhatott Burckhardt Berchtesgadenben?

A svájci távirati ügynökség szerint Burckhardt valószínűleg a Népszövetségnek fog jelentést tenni utjáról. Ez a híradás még komoly megerősítést igényel. A Reuter berlini jelentése szerint Burckhardt berchtesgadeni útjával kapcsolatos találgatások többnyire minden komoly alapot nélkülöznek.

Ujabb véres határc incidens

Varsó, augusztus 15. (Rador). Kattowice közelében Szarlajnál határc incidens történt. Szágel lengyel rendőr, aki egy német kisebbséget kísért, Paul Kutta, a lengyelországi német kisebbség egyik tagja revolverlövéssekkel megölt. Annak a németnek, akit a lengyel rendőr kísért, sikerült átszöknie a határon, viszont a merénylő Kauttat elfogták. Mindkét német a nemzeti szocialista szervezet tagja.

Burckhardt felhatalmazása

London, augusztus 15. A Reuter úgy értesül, hogy Burckhardt mint a Népszövetség főbiztosa felhatalmazást kapott a berchtesgadeni tanácskozára. Hír szerint ezzel kapcsolatban Halifax angol külügyminiszter hétfőn este megbeszélést folytatott a londoni francia ügyvivővel.

Burckhardt professzor először a danzigi ügyekben kiküldött népszövetségi hármastól fogva tesz jelentést a Hitlerrel folytatott megbeszéléséről és csak ezután utazik Londonba.

Burckhardt professzor danzigi jelentés szerint tegnap tájékoztatta berchtesgadeni útjáról Greisert, a danzigi szenátus elnökét és Chodacki lengyel megbízottait.

Mussolini beszélni fog?

A Paris Midi római tudósítás alapján úgy tudja, hogy Mussolini a közeljövőben a világ közvéleménye előtt le akarja szögezni, hogy a tengely és Japán nem modhatnak le területi és gyarmati jogaik érvényesítéséről.

Az Intransigeant szerint az óhatalmi érte-

kezet tervének felmerülése kapcsolatban áll a pápa és a berlini pápai nuncius legutóbbi megbeszélésével. A párizsi lap úgy értesül, hogy a pápa közelebről békeszózatot szándékszik intézni a világhoz.

Salzburg, augusztus 15. Hitler tegnap este résztvett a Mozart ünnepi játékok előadásán, majd gépkocsin visszautazott Berchtesgadenbe.

A „Times” szerint Anglia teljesíti kötelességét

A keddi angol lapok behatóan foglalkoznak a nemzetközi helyzettel.

A Times a következőket írja:

„A brit kormány magatartása teljesen világos. Ha Lengyelország számára elfogadható békés megoldás jönne köze, senki sem lenne elégedettebb, mint Lengyelország barátai. Ha Lengyelországnak szembe kellene szállnia olyan egyoldalú kísérlettel, amely egyoldalúan akarja a danzigi státutumot módosítani, úgy Nagy-Britannia azonnali segítségére sietne a támadóval szemben. A garancia-ígéretet időközben szilárd segélynyújtási szerződés váltotta fel a két ország között.”

A Times cáfolja azokat a híreket, amelyek szerint Lengyelország közvetítésére kérte volna fel Olaszországot. Ellenkezőleg: Itália volt az, amely felajánlotta közbenjárását, de lengyel részről ezt választották: „Emlékeztünk Beck külügyminiszter és Rydz Smigly marsall beszédeire, amelyekhez nincs semmi hozzáténi valónk.”

A „Manchester Guardian” szerint a kibontakozás kilátásait egyelőre semmi sem támasztja alá. A „Daily Express” viszont lehetségesnek tartja a tárgyalások utján való megegyezést.

A „News Chronicle” így ír: Bármilyen örömet is szerezzenek a mérsékletre való utalások, emlékeztetnünk kell arra, hogy a Führer sohasem kezelte lojálisan az áthidaló megegyezéseket. Ezek a Berlinből eredő indítványok talán nem mások, mint a meghatározást mutató taktika fogásai, hogy azután a döntő roham kisebb ellenállásba ütközzék.

A francia kommentár

A francia sajtó ugyancsak elemzi a nemzetközi helyzet alakulását. Az „Epoque”-ban Kerillis megállapítja, hogy Németország nemcsak Danzig kérdését teszi fel, hanem sorban a többi is. Általános rendezkedést akar kieszközölni. De miképpen? Ha háború utján akarja, — olyan eshetőség ez, amit nem szabad kizárnunk, — úgy a német taktika nagyon ügyetlen, mert amikor egyszerre nyúl az összes kérdésekhez, önműködően létrehozza a fenyegetett népek egységes arcvonalát. Ha viszont Németország nagyszabású értekezletet akar összehozni, úgy magatartása világossá válik. Egy ilyen értekezleten szükség van arra, hogy valamiről tárgyaljanak. Németországnak tehát érdekében áll minél több olyan kérdést felszínre hozni, amelyek megfelelő igényekre nyújtanak lehetőséget.

Az Oeuvre így ír: Mi tudjuk, hogy nem Danzigért fogunk meghalni és ezt tudják a németek is. De ok is meg fognak halni. Hitler miután hevesen bírálta II. Vilmos politikáját, most magáévá tette azt, mégpedig sokkal kedvezőtlenebb körülmények között, mert ma Anglia magatartásához kétség sem fér, nem úgy mint 1914-ben. Hasonló a helyzet Oroszországgal, sőt az Egyesült Államokkal is. Tehát ha holnap, a Führer akaratára és Mussolini hozzájárulásával, Európa újabb háborúba sodródik, úgy teljesen el fog pusztulni. Nem Danzigért veszne le, hanem semmiért, ami — nyilvánvalóan — minden értelem nélkülöz.

A Havas ügynökség jelenti Berlinből: „Salzburg a tengelyhatalmak utolsó figyelmeztetését jelenti, — írják a keddi reggeli német lapok. A Börsenzeitung szerint a demokratikus országokbeli lapok teljes tanácsatlansága bizonyítja annak a zsákuccának, amelybe ezen országok politikájuk miatt jutottak. Danzig Németországhoz való csatolása európai kérdés marad és Párizs semmilyen mesterkedése nem fogja megakadályozni, hogy megoldjuk.”

„Star” című angol lap szerint Mussolini fel akarja újítani azt a tervet, melyet Smuts délafrikai miniszterelnök terjesztett elő s amely fensőbbi jogot engedélyezett volna Németországnak Danzig felett, bizonyos garanciákat tartva fenn Lengyelország számára nemzetközi ellenőrzés mellett. Mussolini e hír szerint, azt kívánja, hogy vegyes bizottság, melynek tagjai egy német, egy lengyel és egy semleges állam megbízottjából állanának, vegyeze a kérdéses ellenőrzést. A „Star” szerint ezt a tervet német részről visszautasították.

A ma reggel megjelenő német lapok szintén nem adnak felvilágosítást a salzburgi megegyezés tartalmáról és Németország álláspontját az alábbi pontokban szegedik le:

A német álláspont

1. Németország és az angol-francia csoport között nincs semmi olyan ellentét, ami Anglia vagy Franciaország életérdekeit veszélyeztethetné és amit békés úton ne lehetne megoldani. 2. A danzigi kérdés rendezése és Lengyelország függetlensége és szabadsága között semmi összefüggés nincs. 3. Németország elszántasága olyan nagy, mint hatalmi eszközei, melyekkel bizonyos merényleteket legnagyobb sikerrel háríthat el magától.

A Diplomatische Politische Korrespondenz mindehhez hozzátéti, hogy válságos időkben Németország és Olaszország először közösen világszerte teremtene az időszerű kérdésekben, azután zárt egységben és céltudatosan menetelnék tovább. A demokráciák, melyek Danzig kérdésében is Németország és Olaszország zárt egységével találják magukat szemben, arra törekednek, hogy a háború mostani tulajdonképpeni tüzfészékét, a danzigi kérdést jelentőségében eltörpítsék és ehelyett azt igyekezzenek elhárítani a világgal, hogy Németország és Olaszország tulajdonképpen Délkelet-Európa felosztására kövacsoltak ki tervet. A megtévesztési kísérlet azonban nem terelheti el a figyelmet a jelenlegi legégetőbb kérdésre, a danzigi kérdés gyors tisztázásának feltétlen szükségességéről.

Német ultimátum Magyarországhoz?

Budapest, augusztus 15. (Rador). A Magyar Távirati Iroda jelenti: Csáky gróf salzburgi útjával kapcsolatban a külföldi sajtó olyan értesüléseket közölt, amelyek német nyomásról, sőt Magyarország elleni német ultimátumról szólnak. Ezek a különben fenn-

(Folytatása a 8-ik oldalon)

VILÁG TUKER

Augusztusi lidércnyomás

Írta: MAX BEER

Nagyon lassan, nagyon nehézkesen hém-pölyög tova ez az augusztusi hónap. Minden nap, amelyet magunk mögött tudunk, nyereségszámba megy. Elmult egy hét! — és föllelegzünk. Már egy harmada is elmúlt a hónapnak és megkönnyebbülve só-hajtok fel. Ez az augusztusi hónap a lelki kinok végtelenje. Huszonöt éve mult el a nagy tragédia beindulása óta — figyelmeztetnek bennünket az újságok és illusztrációk. Tegnap mult 25 éve... ma 25 év... holnap 25 éve... A világháború első halottai! A gyilkosságban való kéjelgés első borzalmas robbanása. A mozgósítás jubileuma, egy proklamációnak, egy beszédnek borzalmas évfordulója, erődök omlanak össze és hadseregek vonulnak fel... Anyák sírnak a pályaudvarokon, fiatalemberek integetnek, eltűnnek és soha vissza nem térnek...

Lassan és nehezen folyik ez a hónap és emlékeiben a borzalmak véres vízióit sodorja magával.

Ez az augusztusi hónap azonban nemcsak az emlékek és magunkra eszmélés hónapja. Az egykori kísérletek fölleledtek és a mai valóságot mutatják.

Hitler birodalmában kétféle katona áll fegyverben. Észak-Olaszországban a Duce vezeti hadgyakorlatait, magas állású francia és angol katonák tengeren igyekeznek Moszkva felé, mert mellőzni akarják az egykori és a jövő ellenség területét és légi pályáját. Moszkvába mennek, hogy tanácskozzanak a cári uralom örököseivel az együttes mozgósításról. Az acél-szöveget diktátorai szorítják Japánt, hogy lépjen az ő katonai szövetségükbe. Csúpan a parlamentek vannak szabadságon, de senki sem lát ebben megnyugtató jelet, hanem inkább annak bizonyosságát, hogy a látható borús és a nagy döntés előtt tartózkodni kell minden lármás megzavarástól. Chamberlain és Halifax mélyesen komoly szavakat mondanak, mielőtt népi képviselőitől elbucsznának.

Mindenütt gondosan ügyelnek a nemzeti erőkre és azok apparátusaira. Az ágensek és kémek egész raja lepi el a különböző országokat, a Harmadik Birodalomban a koncentrációs táborokat kibővítik. Danzigból, a Népszövetség szabad városából, amelynek a birodalomhoz való csatolását napról-napra jelzik, a nemzeti szocialista kormány a szabad, nemzetközileg védett polgárok százeit küldi a birodalomba, hogy politikai magatartásuk miatt felelősségre vonják őket.

Közben kipattant egy gyárüzemi konfliktusból a békét veszélyeztető bonyodalom. A lengyel váminspektorok hatásköréről szóló jegyzékváltásból és a danzigi szenátus önkénykedéséből világháború támad, a maga feszültségeivel és enyhüléseivel. A népszövetségi várost megrázták birodalmi csapatokkal, megerősítették, ágyukat vonultattak fel, a gyakorlatban már valósággal annektálták, ugyanígy, hogy a szerződéses viszony visszaállításának kísérlete Európát a legsúlyosabban megrendíthetné, miközben minden engedmény és türelem még inkább kiválthatja az irtózatos földrengést.

Ebben az augusztusi hónapban fantasztikus módon vegyül össze a mult a jelen. Az események emlékei, amelyeket egy negyed évszázaddal azelőtt átélünk meg-

Németország teljesen el akarja távolítani a zsidókat a protektorátus területéről

Prágában nem mindenütt mutatkoznak a zsidók

London, augusztus 15. A zsidó távirati iroda legújabb értesítése szerint a német kormány elhatározta, hogy teljesen kiűzi a protektorátus területéről a zsidó lakosságot. A német kormány eme szándékát elsősorban a morvaországi zsidósággal szemben kívánja érvényesíteni. Az első idevonatkozó kijelentést Eichmann rohamcsapat-vezető tette. Eichmann a napokban kihallgatásra jelentkezett egy zsidó delegáció, amelynek tagjai Dr. Emil Kafka, a prágai zsidó hitközség elnöke, Dr. Weimann, a hitközség főtájtára, valamint Dr. Frantisek Friedemann, a csehországi cionista szervezet elnöke voltak. Eichmann többek között kijelentette a zsidó vezető emberek előtt, hogy a német kormány őt bízta meg a csehországi zsidóság kivándorlási kérdéseinek intézésével. Tekintettel arra, hogy az ő hatáskörébe tartoznak a bécsi zsidók is, a jövőben a hét három napját Bécsben, a fennmaradó négy napot Prágában fogja tölteni. Eichmann kijelentette a küldöttség előtt, hogy elhatározott szándéka egyetlen év leforgása alatt legalább 70 ezer zsidótól „megtisztítani” a cseh protektorátus területét. Ezt a bejelentését igen fenyegető hangon tette a rohamcsapat vezető.

Kipróbált eszközök

Prágai német körökből származó értesülések szerint Eichmann értesére adta a zsidó delegációnak, hogy amennyiben a kivándorlás „nem fog az általa megkívánt gyors ütemben haladni, kénytelen lesz ugyanazokhoz az eszközökhöz folyamodni, amelyek a Birodalom területén és Bécsben is teljes sikerrel vezettek: tömegpogromok, a zsidók kiűzése otthonukból, valamint tömegletartóztatások és különleges gyűjtőtábor felállítása a zsidók számára.

Időközben Csehország és Morvaország több kisebb és nagyobb helységében a zsidó lakosság augusztus 10-ről keltezt parancsot kapott a Gestapótól, hogy egy esztendőn belül tömegesen hagyják el otthonaikat és költözzenek Prágába, ahol a zsidó hitközség elnöksége gondoskodni fog fenntartásukról mindaddig, amíg kényszerkivándorlásuk ügye elrendeződik. A kivándorlás oly módon történne, hogy naponta 200 zsidó költözne Prágába. Ezzel párhuzamosan naponta 200 zsidó hagyja el Prágát. Hogy ezekkel a zsidókkal mi történne, az nem derül ki világosan a nemzeti szociálisták tervéből.

A budweisi kintasítás

Ilyen tempó mellett — mondják prágai nemzeti szocialista körökben — sikerülni fog egy év leforgása alatt megtisztítani a zsidóktól Csehországot. Az erre irányuló törekvések első megnyilvánulásaként a Gestapo már el is juttatta Budweis csehországi város zsidó hitközségéhez a kiűzési parancsot. A város zsidóit Prágába irányítják. Hasonló rendeleteket fognak küldeni a közeljövőben a többi vidéki városok zsidó hitközségének is. Félő, hogy Brünn, Mährischbroun és a többi nagy városok zsidóságának sem fogják megengedni, hogy kényszerkivándorlásukat a jelenlegi lakhelyükről szervezhessék. Ennek legjobb bizonyítéka az, hogy a hatóságok felosztatták az eddig Brünnben működő zsidó kivándorlási hivatalt és a jövőben a brünni zsidók is kizárólag a prágai zsidó hitközség kivándorlási irodájához fordulhatnak ügyeikkel.

A Gestapo engedélyével augusztus végén zsidó hírlap indul meg Prágában, amely főleg a kivándorlás kérdéseivel foglalkozik majd. Ez lesz az első zsidó lap, amely a német bevonulás óta Prágában megjelenik.

Pánik és elkészeredés

A küszöbön álló tömegkiűzésekről szóló híradás villámcsapásként érte a cseh zsidóságot. Elkészeredés és pánik kerítette hatalmába az embereket. Mindannyian tanácstalanul állnak, mert nem tudják, hogy melyik ország fogadja őket be és hol folytathatják majd életüket. Minden valószínűség szerint a közeljövőben küldöttség utazik Párizsba és Londonba, hogy a nagy zsidó segélyszervezetekkel megtárgyalja a protektorátusbeli zsidóság kivándorlásának kérdését. A küldöttség tagjai Dr. Emil Kafka, a prágai hitközség elnöke, Dr. Weimann, és Maria Schmolka asszony lesznek.

végül is barátok nélkül maradnak, kénytelenek lesznek közeledni a németekhez.

2. A tulajdonosok cseh lakossággal rendelkező területeken a német hatóságok nem tudták eredményesen keresztülvinni zsidóellenes törekvéseiket. Ha a zsidókat Prágában összezsúfolják, az ellenük irányuló antiszemita akciónak nem maradhat el az eredménye.

3. A főcél a cseh területek németesítése marad. A zsidóktól megszerzett házakba és lakásokba németeket költöztetnek. A zsidó üzleteket, állásokat és gazdasági pozíciókat németek veszik birtokba.

Prágai megszorítások

Prága, augusztus 15. A prágai rendőrfőnök rendeletet adott ki a zsidók nyilvános helyen való megjelenésének korlátozására. A rendelet értelmében zsidóknak tilos bizonyos meghatározott vendéglők látogatása. Nyilvános fürdőben pedig külön osztályt létesítenek a zsidók részére. A kórházakban, szegényházakban és szanatóriumokban tilos a zsidóknak a keresztényekkel azonos felszereléseket használni.

Select Muzgő

CSUTORTOKON RENDKÍVÜLI PREMIER!

DOROTHY LAOUR

közismert művész legújabb filmje:

ALOMA

Izgalmas cselekményű film, csodálatosan szép felvételekkel, melyben a művész „BLUE NIGHTFALL” és „JUNIOR” dalokat éneklé TITO GUIZAR gitárkísérete mellett

Ma szerdán: O'lympiad I. rész

Újabb nagyszabású terv a zsidó menekültek Abessziniába való letelepítésére

Ötmillió zsidót akarnak letelepíteni a Tsana-tó fensikjén. Bécsi szervezet irányítja a mozgalmat

Bécs, augusztus 15. Az ausztriai zsidók kivándorlásával foglalkozó „Gildemeester” nevű holland szervezet nagyszabású tervet dolgozott ki a zsidóknak Abessziniába való letelepítésére. A terv végrehajtására öt szakértőből álló bizottság utazik a hét folyamán Rómába, ahol tárgyalásokat kezd az olasz kormánnyal. Az olasz fővárosból Abessziniába megy a szakértőbizottság, ahol egészen szeptember hó végéig helyszíni tanulmányokat fog végezni a zsidók letelepítésének ügyében.

Rómába már el is küldték a kérdésben kidolgozott előzetes tervet, amelynek áttanulmányozását az illetékes körök megkezdték. A „Gildemeester” szervezet azon a véleményen van, hogy a zsidó probléma egyetlen megoldása: zsidó mezőgazdasági kolóniák létesítése azokban az országokban, amelyek mezőgazdasági szempontból nem eléggé fejlettek. Abessziniában éghajlata és termékeny földje minden tekintetben megfelelőnek ígérkezik. A kivándorolni szándékozó zsidók azt szeretnék, ha az olasz hatóságok hozzájárulnának a Tsana-tó közelében elterülő fensikban való letelepítéshez. Az olasz kormány azonban délebbre akarja létesíteni ezeket a kolóniá-

kat. A folyamatban lévő tárgyalásokon azt szeretnék elérni, hogy olyan környeket jelöljenek meg a letelepítésre, amely mindkét felet kielégíti.

A „Gildemeester” szervezet elkészítette az első öt falu tervét, amelyeknek felépítését már 1940 nyarán elkezdhenék. Ez az öt falu közel 15 ezer menekültet fogadhatna be. A szervezet számításai szerint Abessziniában legalább ötmillió új lakót képes eltartani. A Tsana tó környéki fensik 80 ezer négyzetkilométer kiterjedésű és ugyolyan teljesen lakatlan. Földje alkalmas buza, kávé és valamennyi trópusi gabona termelésére.

A zsidók abessziniái letelepítésének terve nem először merül fel. Közvetlenül az olasz hódítás befejezése után már forgalomba hoztak ilyen értelmű híreket. Olaszországnak a hódítás óta eltelt három év alatt mindössze harmincezer lelket sikerült a még nem teljesen pacifikált Etiópiában letelepíteni. Ebben a számban benne foglaltatik az ottartózkodó olasz haderő is. Éppen ezért a fenti hírt ugyancsak a kellő fenntartással kell fogadni.

Dr. Hodor helytartósági államtitkár a sinaiai román-magyar tárgyalásokról

A tiszai tutajozás és a halmi-szigeti vasuti forgalom rendezése

Cluj, augusztus 15. A Sinaiában megtartott román-magyar gazdasági tárgyalásokról, amelyeket rövidesen Budapesten folytatnak, most tért vissza Kolozsvárra dr. Hodor Victor, Szamos tartomány vezértitkára, aki tagja volt a román bizottságnak. A román-magyar tárgyalásokról dr. Hodor Victor a következő nyilatkozatot tette:

A sinaiai tanácskozások célja

— A Sinaiában összeült román-magyar bizottság — mondotta dr. Hodor — számos függő kérdést tárgyalt le, amelyek erősen érintik a két ország közötti kapcsolatokat. Elsősorban a gazdasági kérdéseket vitatták meg. Másodsorban letárgyalták a vasuti forgalom kérdését, különösen azt, ami a halmi-visóvölgyi Peage-vonalat il-

leti. Ezen ügyben megegyezés is jött létre. A továbbiak során letárgyalták a Tiszán való tutajozás kérdését, valamint általában a határmenti forgalmat. Mindezen ügyekben barátságos megegyezés jött létre, ami mindkét felet kielégíti.

Ami a román vonatoknak a magyar vonalakon való szállítását illeti, megegyezés jött létre, amely szerint a román államnak joga van személy- és áruszállításra román vonatokkal a halmi-visóvölgyi vonalon, amely magyar területen fekszik. A vasutvonal román földön fekvő részein Magyarországnak ugyanilyen jogai vannak. Ezen forgalom költségeit kompenzációban számolják el.

— A Tisza román részén — mondotta

dr. Hodor — Romániának nincs tutaj forgalma, miután a román fát a termelési helyen dolgozzák fel és vonattal szállítják. A magyaroknak — akik most megkezdték a kárpátaljai fakitermelést — nagy érdekében áll, hogy a kitermelt fát tutajjal a Tiszán az ország belsejébe szállítsák. A tutajozás így kizárólagosan magyar érdek. Az egyezmény szerint megengedték a román részén a magyaroknak a tutajozást, de tekintetbe kell vegyék az összes vám-és rendőri rendelkezéseket és egyéb román érdekeket. A Tisza part rongálásáért és fenntartására a magyar állam Romániának három részletben évi négy millió lejt fizet. Ami a vasuti egyezményt illeti, az augusztus 10-én lépett életbe, a tutajozási egyezmény pedig a mai nappal.

A határmenti forgalom ügye

— Ami a határmenti forgalmat illeti, arra a következtetésre jutottunk — mondotta dr. Hodor — hogy a jelenben ne kössünk újabb egyezményt Magyarországgal, hanem csak ideiglenes egyezményt, illetve az 1924-ben kötött egyezményt összes rendelkezéseivel kiterjesztjük és a határmenti forgalom kérdése egy későbbi időpontban ismét tárgyalás alá kerül. A régi egyezmény rendelkezései sem mindenben felelnek meg a mai körülményeknek és helyzetnek. Ezzel kapcsolatban majd tárgyalásra kerülnek a határmenti birtokok ügyei, illetve a román és magyar birtokosok ügyei akiknek Romániában vagy Magyarországon van birtokuk a 10 kilométeres határzónán belül.

Hodor Victor vezértitkár nyilatkozatát azzal fejezte be, hogy a sinaiai konferencia végeredményben barátságos és megértő együttműködést hozott a két ország között egy olyan területen, ami kölcsönösen érdekli egyenlő mértékben a két országot.

A diktátorok eledele

Ward Price beszámolója Hitler és Mussolini életviteléről

Bécs, augusztus 15. Ward Price, a Daily Mail tudósítója, a „Führer és a Duce” című könyvében behatóan tárgyalja a két diktátor életmódját és a következőket írja róluk:

„Hitler magánéletének mérsékelt volta — írja Ward Price — ismeretes mindenki előtt. A Führer vegetáriánus, antialkoholista és nem dohányzik. Kedvenc ételje köze tartozik a köménymagléves, galuskaleves, spenót, sült, vagy nyersalmak, töltött tojás és a majonéz tojás. Kedvenc süteménye, anélkül, hogy félne az elhízástól, a csokoládés sütemény. Teát és kávé nem iszik, kizárólag kamilla teával kevert ásványvizet. Ritkán, különösen hűlés alkalmával, konyakos tejet iszik, amint mondja, nem szivesen.

Annyira nem szivleli a dohányfüstöt, hogy jelenlétében senki nem dohányozhat, még ebéd után sem, ami nagy önmegtartóztatást jelent a németeknek. Berchtesgadeni sétái képezik egyetlen testgyakorlatát. Ennek ellenére egészségesnek látszik világoskék szeme sohasem fátyolos.”

Mussoliniről így ír Ward Price:

„A Duce kevés húst fogyaszt. Sokszor napokon át egyáltalán nem nyul húshoz. A nap fő étkezése az ebéd. Kedvenc ételje az olasz rizottó. Ezzel szemben sok főzeléket eszik, leginkább spenótot, borsót és babot. A gyümölcsök közül leginkább a grapefruitot kedveli. Egyszer, midőn a faluban, ahol éppen tartózkodott, nem lehetett beszerezni kedvenc gyümölcsét, repülőgépen Genuába küldött, hogy valamelyik olasz hajó éléstárából lássák el. Szesz ital nem iszik, még likőrt sem. Legfeljebb néha bort. Mesélte nekem, hogy bort kizárólag a számára nagyon unalmas közebedek alkalmával iszik. Nem iszik sem kávé, sem teát, de minden délután — mint a legkényelmesebb öreg ember, hogy saját szavait idézzem — kamillateát iszik, amit dolgozószobájában szolgálnak fel. Mérsékelt életmódjában nagyon hasonlít Hitlerhez. Mussolini sem dohányzik, bár katonakorában cigarettázott.

Ha lehetséges, egyedül szeret étkezni, míg minden hónapban két-három napon át egyáltalán semmit sem eszik. Ilyen napokon cukros vizet iszik. Ennek az életmódnak nyoma is van. Kevés ember rendelkezik a Mussolini korában az ő munkabírásával.”

HIREK

— Dr. Coriolan Tataru királyi helytartó Bucurestibe utazott. Dr. Coriolan Tataru, Szamos tartomány királyi helytartója kabinetfőnöke kíséretében tegnap este a fővárosba utazott, ahol néhány napig marad.

— Csehországi zsidó menekültek odesszeje. Jeruzsálemből jelentik: A Pierrotte panamai zászló alatt közlekedő hajó nem tudta partra tenni csehországi menekült zsidókból álló utasait. A hajó ismeretlen helyre indult.

— Szatmár is a határzónába tartozik. Szatmárról jelentik: Dr. Chisu Nicolae vármegyei igazgató kijelentette, hogy Szatmár is beleelek a határzónába. A határzóna Mőzesfaludól kezdődik, Avasujfalú, Aranyosmező, Józsefháza, Itatóháza, Krassó, Ivácskó, Alsóhomoród, az erdői állomás, a szakaszi országút érintésével Béteken és Akoson keresztül húzódik át Szilágymegyébe. Tekintettel arra, hogy a törvény által létesített katonai iródtól, amely a személyazonossági igazolványok láttamozását és egyéb formázásokat intézi, Szatmáron még nem állították fel, a közönség nyugodtan várja be a hatóságok intézkedéseit, amelyeket a hírlapok útján is közzé tesznek majd.

— Bélyeghamisító üzemet lepleztek le Tordán. Tordáról jelentik: Nagyszabású bélyeghamisító üzem jött nyomára a tordai rendőrség. Pár nappal ezelőtt az egyik tordai üzem iródjában megállapították, hogy a vállalatnak közel 100 lejes bélyegkuponok egytől-egyig hamisítványok. A nyomozást végző detektívek rájöttek arra, hogy a külföldön kitalált hamisítványok a Discom csehországi tordai főbizományosától, Francovici tőzsdéstől erednek. Francovici az általa készített hamisítványokat felszerelte az elosztásra neki kiküldött jó bélyegekkel és lymódon hatalmas összegekkel károsította meg az államot. Abban a pillanatban, amikor rajtaütöttek, éppen egy nagyobb szállítást „indított” egytől-egyig hamis bélyegkuponokból. A hamisítványokat azonnal elkobozták és Francoviciot előállították a rendőrségen vallomástételre. A megtevért főbizományos beismerte a terhére rótt bűncselekményt és a bélyeghamisító géppel együtt bűntársait is kiszolgáltatta a hatóságoknak. Így vették őrzetbe Glantz Mór kereskedelmi ügynököt és Tauffer Julia tőzsdési alkalmazottat. Az a gyanu merült fel, hogy a hamisítványok elosztását Kolozsvárra is kiterjesztették.

— A román határőrök megmentették három orosz halászt. Bugasból jelentik: Két nap óta hatalmas vihar dúlt a Fekete tenger északi partján és a Dnyeszter torkolatánál. Öreg halászok elbeszélése szerint emberemlékezet óta nem borzolta fel ennyire a szél a tenger toronymagasságú hullámain. A hatalmas vihar majdnem három orosz halász tragédiáját okozta, akik a román Bugassal szemben levő Ovidiopol dnyeszterparti orosz faluból indultak el csónakukkal halászásra. Az itéletűdő a nyílt vizen találták őket. Egy éjszakán keresztül kétségbeesett harcot vívtak azért, hogy a hullámok játékszerévé vált bárkájukat egyensúlyban tarthassák. Minden igyekezetük hiábavalónak bizonyult, mert az erős hullámverés összeroncította bárkájukat. A halászok megkapaszkodtak a bárka roncsaiba és így próbálták megmenteni életüket. A szél a román partok felé sodorta őket. Az egyik halász — akit először megmentettek meg — bejutott a Dnyeszter torkolatába. Kifáradtan, reménytelenül, élete utolsó pillanatait várta, amikor a bugasi határőrséget figyelmeztetett a hullámokkal vívódó emberre. A határőrök azonnal jelentést tettek parancsnokuknak, Velican Petre főhadnagynak. Rövid időn belül három román halász és öt határőrkatonára indult el bárkával a szerencsétlen megmentésére. Egy óras viziút után elérték az első hajótöröttet, akit álltan vonzottak be a csónakba. A csónakrúda való több óras kapaszkodástól ujjairól teljesen lekopott a bőr. Az első segélynek azonban sikerült őt visszahozni a életbe. A megmentett ama reményének adott kifejezést, hogy két társa, akik jó uszók hírében álltak, szintén a román part felé sodródtak. Erre a román hatóságok újabb határőrséget küldtek ki a kavargó tengerre. Egész éjszakai keresés után végül sikerült megtalálni a másik két halászt is, akik szintén végüket járták. Ez a két halász a Dnyeszter és a tenger között fekvő Karolina nevezetű kis tavon kötött ki. A gondos orvosi kezelés mindkettőjüket megmentette az életnek.

Szerkesztői üzenetek

Olvasó. Sziveskedjék haladék nélkül az illetékes Cercul de Recrutare-hoz fordulni.
P. V. L. Sajnálattunkra, nem rendelkezünk ilyen címmel.

— Törvényszék elé kerül a titkos találkahelyek ügye. Az elmúlt héten mindenképpen dicséretes és elismerésre méltó hadjáratot kezdtek a kolozsvári hatóságok. Elhatározták, hogy a legerélyesebben fellépnek a titkos prostitúció ellen és bíróság elé állítják a megfizetett szerelem vámszedőit. A hatósági közegek sorozatos razziákat tartottak, hogy a titkos találkahelyeket leleplezzék. Rapeanu Grigore szolgálatos ügyész, dr. Weber Károly politikailag főorvossal és dr. Pop Florian ügyészségi titkárral végigvizsgálták a kolozsvári nyilvános házakat és titkos találkahelyeket. Vizsgálatuk során sok olyan helyiségre akadtak, amelyekben titkos prostitúciót üztek. Az ügyészség szigorú eljárást indított mindazok ellen, akiket bűnösöknek találtak a titkos prostitúció elkövetésében, vagy annak elősegítésében és számos egyén ellen bocsátottak ki elfogadási parancsot.

— Nagy tűz a bacăni olajgyárban. Bucurestiből jelentik: Hatalmas robbanás történt a bacăni Domici uca 4 szám alatt levő olajgyárban. Az üzem kazánja felrobbant és a robbanás nyomán lángragyult a gyár anyagraktára. A gyár személyzete még a tüzoltók megérkezése előtt hozáfogott a tűz eloltásához. Oltás közben Rubin Siegler, a vállalat tulajdonosa és az üzem gépésze megsebesült. Mindkettőjüket súlyos állapotban kórházba kellett szállítani. A tüzet végül a helyszínre érkezett tüzoltók fékezték meg. A robbanás okát vizsgálat kutatja. — A bucuresti Zimmer-féle olajgyárban szintén tűz támadt. A lángok a gyárépület első emeletén levő olajmagraktárban törtek fel. A tüzet egy órai munka után sikerült eloltani.

OLCSÓ TARSASKIRÁNDULÁS KANADABA!!!
A ROYAL mozgó ma másorra kerülő rendkívüli szenzációja KANADA festői szépségű hegyei közé varázsolja Önt.

JEAN GABRIEL legnagyobb alakítása: IDIL 8 HEGYEK KÖZÖTT c. filmben (Maria Chapdaleine)

Mindenki, aki szereti a szépet meg kell nézze ezt a filmet, hogy soha el ne felejtse!
Rendezte: Duvivier. Partnerei: MADELEINE RENAUD és JEAN PIERRE AUMONT.

— Beíratások és vizsgálatok az oradeai Zsidó Liceumban. A beíratások a Zsidó Liceum II-VIII. osztályaiba, a júniusban promoveált tanulóik számára augusztus hó 25-31. között lesznek. Az I. osztályba szeptember 2-5-ig, az V. osztályba a szeptemberi felvételi sikert elért tanulók számára szeptember hó 9-11. a javító vizsgálatot tett tanulók számára szeptember hó 5-7 között lesznek a beíratások. A javító, különbözeti és integrális vizsgálatok szeptember hó 1-én kezdődnek és 4-ig tartanak. E vizsgálatokra augusztus 31-ig kell jelentkezni és a vizsgadíjat lefizetni. Az I. osztályosok felvételi vizsgája szeptember hó 1-én, reggel 8 órakor kezdődik, a vizsgálatra a kérvények augusztus hó 31-én benyújtandók. Az V. osztályra a felvételi vizsgák szeptember hó 7-én kezdődik, a kérvények a vizsga tárgyában szeptember 6-ig beadandók. Mindamda szülők, akik tandíjkezdvényre tartanak igényt, kérvényeiket augusztus hó 20-ig a liceum igazgatóságához nyújtják be. Semmiféle régi kedvezmény nem érvényes az új iskolai évre. Igazgatóság.

— 1,000,000 dollárt keresett dalával a „St. Louis Blues” szerzője. Ez az ének annyira közismert és közkedvelt egész Amerikában, hogy a Paramount gyár filmet íratott hozzá, melynek címe „Aloma”. Főszerepeket Dorothy Lamour és Tito Guizar világhírű argentinai énekesek alakítják. A film meséje mozgalmas, teljes figyelmet lekötő. Emellett érdemelnek még a darab csodálatosan szép felvételei. Dorothy Lamour a feledhetetlen „Dzsungel szerelme” „Blue Nichtfall” és „Junior” dalokat énekel Tito Guizar gitárkísérete mellett. A szezon egyik kiemelkedő művészi eseménye lesz a film bemutatója, melynek értesítésünk szerint e napokban lesz a premierje a Select mozgóban.

— Juga Justin két millió lej kártérítést követel a CFR-től. Két évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett Kolozsváron dr. Juga Justin ügyvédnek, a Hadirokkantak Országos Szövetsége kolozsvári tagozati elnökének letartóztatása, akit azzal vádoltak meg, hogy a CFR kárára közel ezer hamis vasuti jegyet adott ki olyanok részére, akik nem voltak hadirokkantak. Az eljárás a CFR feljelentésére indult meg és két éven át tartott, amíg a törvényszék és ítélőtábla tisztázta Juga ügyvédet és állítólagos bűntársait a vádak alól. Ezalatt a két év alatt, míg a bünyői eljárás véget ért, Juga ügyvéd minden költségét elvesztette és ezért most rehabilitálása után 2 millió lej anyagi és erkölcsi kár megtérítése miatt dr. Borda Emil kolozsvári ügyvéd útján kártérítési keresetet adott be a CFR vezérigazgatósága és 780.000 lej kártérítési összeg megfizetése iránt az igazságügyminiszter ellen. Keresetében előadta, hogy a CFR vezérigazgatósága első feljelentésében azzal vádolta meg, hogy a vasut kárára 937 darab vasuti jegyet hamisított. Mikor vádat iratott azzal be, a hamisított vasuti jegyek számát már 525-re szállították le, a törvényszék 25 vasuti jegy hamisításával vádolták, mire pedig az ügy a tábla elé ért, már csak 14 darab hamis vasuti jegyet kértek számon tőle. Az ítélőtábla aztán elégtételt adott és tisztázta a vádak alól, mert a vasuti jegy hamisítása alól bűncselekmény hiányában felmentette. Miután pedig meghurcoltatása anyagilag tökéltette és erkölcsi tekintélyét is sérítette, arra kéri a bíróságot, hogy a kártérítési összeget itélje meg a vasuti vezérigazgatóság és az igazságügyminiszter terhére.

— Megmérgezte magát a bucuresti zsidó temetőben egy fiatal leány. Bucurestiből jelentik: Tegnap a zsidó temetőben egy sírhalmom eszméletlen állapotban találták meg Dickmann Blanca húszéves leányt, aki ismeretlen okból megmérgezte magát. A leányt súlyos állapotban szállították kórházba.

— Felülvizsgálják a kolozsvári külvárosi kutakat. A városi orvosi hivatal az egészségügyi minisztérium országos utasításának megfelelőleg, a jövő héten kezdi meg a külvárosi kutak felülvizsgálását. Körülbelül 100 kolozsvári uca van vízvezeték híján kutakra utalva, amelyek nem mindig felelnek meg az egészségi követelményeknek. A kutakat a kerületi kapitányok írják össze és ennek alapján a kerületi orvosok házról házra járva fogják ellenőrizni, hogy melyik kut vize alkalmas a fogyasztásra. A vegyileg elemezett és jónak talált kutakat jelzőtáblákkal látják el, míg az egészségre káros vizet tartalmazókat betömik.

— A Szociális Ügyosztály közleménye. A Szociális Ügyosztály keretében működő ártétegesített reszort május és június hónapokban 6 ipari szakma részére kiképző előadás-sorozatokat tartott. Ez előadások során annak a szükségesége mutatkozott meg, hogy egy előkészítő kurzusra a számtan és mérten elemet is ismertessék. E kurzus előadására Lóbi József tanár ur vállalkozott, aki előadásait a Tanonc-otthon helyiségeiben, Str. Paris 36., f. hó 21-től kezdődően minden hétfőn és szerdán este 8 órai kezdettel fogja megtartani.

— Meghalt Schuschnigg volt alkancellárja. Bécsből jelentik: Ludvig Hugert tábornok, aki a Schuschnigg kormányzás idején helyettes kancellár volt, a Göttestein-kastélyban meghalt.

— Szemesztervégi vizsga a Chaszam Szófer jesivában. A clujji Chaszam Szófer jesiva szemesztervégi vizsgája az elmúlt szombaton zajlott le a város talmud-tudósai és érdeklődők jelenlétében. A vizsgát Glasner Akiba főrabbi és fia, a ros jesiva Glasner Juda rabbi vezették le. A fiatal talmudisták az összes tantárgyakban való jártasságukról és jó előmenetelről tettek tanubizonyítást. A főrabbi a vizsga után lendületes beszédben intette az ifjakat a hagyományos zsidó szellem ápolására, a kuratóriumnak pedig köszönetet fejezte ki a menza zavartalan működéséért. A beszédet szombati lakoma követte, amelyen számos felköszöntő hangzott el. Jutalom-díjakat és könyveket kaptak: David Mose (Ditrău), Berkovics Grigore (Călătele), Gold Wolf (Bistrița), Rosenblatt József és Kreitenberger Mendel (Cluj).

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Nincs uborkaszegző! Slágereink felhalmozódása miatt csak 3 napig: Szomorúságának éneke. Főszerepekben: Tilly Losch, az Edes anyaföld és Szentiványi Álom főszereplőjével és Ann Neagle.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premierslágér! Háború és béke. Főszereplők: Dita Parlo, Françoise Rosay és John Lawlor. A film előtt szenzációs Paramount világhíradó.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Olimpiád I. rész. A népek ünnepe 1936-ban. Egyetlen film, mely arról a hatalmas sportünnepekről készült. Ilyen még nem volt! Ezt mindenkinek látnia kell!

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Az öt barát. Viviane Romance, Jean Gabin, Charles Vanel, a francia filmgyártás legjobbjainak közös filmreke.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Mindennap 3, 6 és 9 órai kezdettel az óvad legnagyobb filmóriása: I. A hindu sir-emlék. II. Az esmapuri tigris. Mindkét rész egy előadásban. Monumentális rendezési filmslágér. Fősz.: La Jana, Kitty Jantzen, Hans Stüwe és Theo Lingem. Ezen filmnél a kedvezményes jegyek nem érvényesek. Helyárak: 14 plusz 5 lej.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Ma nagy premier! A szezon meglepetésé: Szenzációs kettős műsor: I. Shirley Temple, a világ kedvencének legújabb slágérfilmje! Shirley megmenti Amerikát. II. Sóbányák rabjai. Victor Mac Laglen és Peter Lorre világhírneje és a legújabb Metro híradó. Minden előadásom fellép Shirley európai riválisa, Gerő Borcsa, a magyar színpadok délegettebb csodagyermeké. Előadások: 8, 9 és 10 órakor.

Szeptember 3-án lesz a Dónát-üti sporttelepen a

Haggibbor-nap

Sportbemutatók. — Szabadtéri hangverseny. — Gyermekdelután. — Világposta. — Bál. — Tombola. — Világbaráz. — Csodasátor, stb.

Kitűnő edzésnapos nyári szórakozás!

A polgárság zsidó

Bucuresti, augusztus 16. Hasábjain már több foglalkozni az államban való utólagos beemerttük az utólagos rendelettervezés ügyminisztériummal intézett körrendelet „utólagos jelentkezése” ra, akik az állampolgárságukról nem rendelkezésük helyzetét a reálizálta.” A fentebb ismertetett zsidókat általában lentkezés alól, anélkül hogy az utólagos hatóságokat világosra el.

A rendelet ebből — akárcsak a többi — mas volt arra, hogy ebben a nagyjelentkezési tizezreik véletlen műve volt mindenesetre szűkített a hatóságok világos helyzetet sejt. A rendelettel a lánosságban „az utólagos rendkeze” ről beszél, kizárni a törvény azt hozza a revizió vagy ez logikusan az állampolgárságát véve és a reviziós pedig azokra, akik kizárólag és a vá semmilyen nem nyert.

Értesülésünk szerint a fentebb megkezdés ügyminisztériummal szembe fordított bejelentéshez a kiske, Solomon Roskin. Indokolásában közölte, hogy az állampolgárságukról közölte tegyenek. Azok a gársági lajstromok lojális polgárok, jelesítettek katonaságukat az országért a legmesszebbre hozni.

Ezzel a kérdéssel számában a miniszter lapja már csak azért érdemel, mert a merni a kormánymentés.

„Az új törvény Timpul — bár a származó lakos maradjához fordított polgársági lajstom getlenül attól, lakik-e, vagy a csak kérhetik, akik 1919-ben a de szülei a csanak.

Nem vonatkozik a szóló törvény a 1. Azokra, akik törvények alapján felvételüket a hatóság jogerősen a felvétel feltételek nem lett volna

A „Timpul“ szerint az állampolgársági lajstromból kimaradt zsidók is jelentkezhetnek utólagos felvételre

A kisenevi zsidó hitközség memoranduma az igazságügyminisztériumhoz

Bucuresti, augusztus 15. Az Uj Kelet hasábjain már többször volt alkalmunk foglalkozni az állampolgársági lajstromokba való utólagos bejegyzések kérdésével. Ismertettük az utólagos jelentkezésről intézkedő rendeletét, valamint az igazságügyminisztériumnak a helytartóságokhoz intézett körrendeletét, amely szerint az „utólagos jelentkezés nem vonatkozik azokra, akik az állampolgársági revíziós törvény rendelkezései alá esnek, miután ezeknek helyzetét a revízió végérvényesen szabályozta.“ A fenti indoklás alapján az igazságügyminisztériumi körrendelet a zsidókat általában kivonta az utólagos jelentkezés alól, anélkül, hogy az alárendelt hatóságokat világos utasítással látta volna el.

Egy különös konfúzió

A rendelet ebben a megszüvegezésében — akárcsak a törvény szövege — alkalmas volt arra, hogy konfúziót teremtsen ebben a nagyjelentőségű családot, egzisztenciáik tizezreit érintő kérdésben. Akár a véletlen műve volt ez a konfúzió, akár nem mindenesetre szükség mutatkozott annak, hogy a hatóságok és érdekelték számára világos helyzetet teremtsenek az illetékesek. A rendelet törvény akkor, midőn általánosságban „az állampolgársági revíziós törvény rendelkezései alá tartozó lakosokról beszél, kizárni látszik a zsidó lakosságot. De ha ennek indoklására ugyancsak a törvény azt hozza fel, hogy „zsidók helyzetét a revízió végérvényesen rendezte“, úgy ez logikusan csak azokra érthető, kik az állampolgársági lajstromba fel voltak véve és a revízió eljárásán átesettek — nem pedig azokra, akik 1924-ben a lajstromból kimaradtak és akiknek helyzete ennél fogva semmilyen „végérvényes“ rendezést nem nyert.

Értesülésünk szerint az illetékes zsidó vezetők a fentebbi kontroverzia tisztázása végett megkereséssel fordultak az igazságügyminisztériumhoz. Egyebek között hasonló értelmű beadványt intézett a minisztériumhoz a kisenevi zsidó hitközség elnöke, Solomon Rosenberg volt képviselő útján. Indoklásában a beadvány kifejté többek között, hogy semmiféle indoklásra nem lehet az állampolgársági lajstromból kimaradtak között etnikai megkülönböztetést tegyenek. Azok a zsidók, akik az állampolgársági lajstromból kimaradtak, az ország lojális polgárai, a román hadseregben teljesítettek katonai szolgálatot, azonosították magukat az ország érdekeivel, készek azért a legmesszebbmenő áldozatot is megadni.

A „Timpul“ az új törvényről

Ezzel a kérdéssel foglalkozik egyébként mai számában a Timpul, Gafencu külügyminiszter lapja is. A Timpul értelmezése már csak azért is különleges figyelmet érdemel, mert a lapnak módjában áll ismerni a kormányhoz közelálló körök véleményét.

„Az új törvény értelmében — írja a Timpul — bármely, a csatolt területekről származó lakos származási helyének primariájához fordulhat és kérheti az állampolgársági lajstromba való felvételét, függetlenül attól, hogy jelenleg a ragában lakik-e, vagy a csatolt területeken. Ugyancsak kérhetik utólagos felvételüket azok, akik 1919-ben a régi királyságban laktak, de szülei a csatolt területekről származnak.

Akikre nem vonatkozik

Nem vonatkozik az új jelentkezésről szóló törvény a következő két kategóriára: 1. Azokra, akik az előző állampolgársági törvények alapján kérték a lajstromba való felvételüket és e kérelmet valamely bírói hatóság jogerősen elutasította. Minthogy a felvétel feltételei ugyanazok maradtak, nem lett volna értelme ezeknek is új ha-

táridőt engedélyezni, mert az állampolgársági lajstromba az új dekretum alapján sem volnának felvehetőek. A törvény ezen a ponton a „res iudicata“ elvét tiszteletben tartja.

2. Kivételül az új törvény a régi királyság és a csatolt területek mindazon lakóit, akikre az állampolgársági revíziós törvény vonatkozik.

A regát és csatolt területek zsidó lakosairól van itt szó. Ugy látszik azonban, hogy a törvény szövege nem zárja ki az új jelentkezésből azokat, akikre a revíziós törvény nem vonatkozik. Ezek a lakosok tehát, valamint azok, akikre vonatkozik ugyan a revíziós törvény, de akiknek ügyében érdemi döntés nem történt — a jelek szerint kérhetik utólagos felvételüket. Az igazságügyi minisztérium körrendelete ugyanis azoknak kizárásáról beszél, akiknek helyzetét „a revízió maradéktalanul szabályozta“. Azok tehát, akikre a revízió

nem vonatkozott — miután csak az állampolgársági lajstromba felvettek helyzetét revídiálta — valamint azok, akiknek ügyében érdemi döntés nem történt — a valószínű értelmezés szerint kérhetik utólagos felvételüket. Semmiesetre sem vonatkozik azonban a törvény azokra, akiknek törlesztését a bíróság elrendelte.

Az új jelentkezés bélyegmentes.

A „Heimatlosok“

Foglalkozik a Timpul a „Heimatlosok“ helyzetével is, vagyis azokkal, akiknek soha más állampolgárságuk nem volt. A lap szerint mindazon nemromán származású lakosok, akik idegen oltalmat nem élveztek eddig, katonáskodtak és adót fizettek, naturalizálás útján kérhetik a román állampolgárságot. Helyzetük addig is a külföldi alattvalóktól abban különbözik, hogy ezek román „védenceknek“ tekintendők, akiknek végleges helyzete még tisztázásra vár.

Uránia Mozgó

MA UTOLJÁRA!

Viviane Romance, Jean Gabin

kiváló együttes egyetlen alkotása:

Az Ői barát!

egy barátság megrendítő története.

Az Uralkodó jelenlétében lezajlottak a tengerészeti ünnepségek

Mihály trónörökösöt beiktatták a tengerészletbe. Tasaul községet kikötővé építik ki

Constanța, augusztus 15. A tengerészeti védnökének napja alkalmából nagy ünnepségek zajlottak le tegnap Constanța. Őfelsége reggel kilenc órakor érkezett meg Constanța, ahol Calinescu miniszterelnök, Paul Teodorescu tábornok légügyi és tengerészeti miniszter, Ottescu királyi helytartó, Barbaneanu altengernagy, a királyi tengerészeti parancsnok és Cristescu tábornok vármegyei prefektus fogadták az uralkodót.

A város polgármestere a hagyományos kegyreáll és sóval köszönti az uralkodót, aki kíséretével és a vele együtt érkezett méltóságokkal felszállt a Luceafarul jacht fedélzetére. Mihály nagyvajda a tengerészeti haderők parancsnokának kíséretében a Mária királyné névű elnevezett torpedóromboló fedélzetére ment, ahol megtörtént a trónörökösnek a tengerészet keretébe való beiktatása. Ezen aktus lezajlása után Ciopron tábort püspök istentiszteletet celebrált a Luceafarul fedélzetén, a világháború alatt elesett tengerészek emlékére. A tengerészet hősi halottai névsorának felolvasása közben vízbe dobták a virágból készült horgonyt. Ezután a Virtutea Maritimă kitérítésének kiosztása következett a Dacia hajó fedélzetén. Az ünnepség befejezése után a Basarabia fedélzetén diszebed

volt. Délután Őfelsége a miniszterelnök és a légügyi és tengerészeti miniszter kíséretében Tasaul községbe ment, ahol az újonnan létesítendő kikötő alapkövét rakták le. Ez alkalommal Őfelsége sajátkezűleg helyezte el a következő szövegu pergament diplomát:

„Mi II. Károly Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya az Ur 1939 esztendőjében, augusztus havának 15-ik napján, Mihály gyulafehérvári nagyvajda és trónörökös, valamint az állam magasrangú tisztviselőinek jelenlétében, Armand Calinescu miniszterelnöksége alatt leraktuk annak a gátnak az alapkövét, amely hivatott megvédeni a tenger hullámainól Tasaul kikötőt, ahol ugy királyi flottám, valamint a kereskedelmi flotta hajói révet fognak találni. Adja az ég, hogy ez a jelentős vállalkozás, amelyet román mérnökök a kikötő és víziutak vezérgazgatóságának felügyelete alatt építenek, hozzájáruljon szeretett flottám hamarabbi fejlődéséhez.“

Az ünnepségeken Mihaia Constantinescu, Grigore Gafencu, Cornotianu, Silviu Dragomir, Nicolae Zigre, I. Bujoiu, Eugen Titeanu, Teofil Sidorovici, V. Toni, Nae Popescu, Ion Marin Sadoveanu, M. Serban miniszterek vettek részt a kormány tagjai közül.

Az oradeai Szilágyi Zsidó Fiuinternátus

felvesz bentlakó tanulókat az 1939/40. iskolai évre. Ort. közer teljes ellátáson és gondos felügyeleten kívül nyújt okleveles középiskolai tanároktól vezetett előkészítést, francia, német, angol és héber nyelvtanítást, zenel előkészítést.

Az érdeklődőknek az igazgatóság (Oradea, Str. Delavrancea 17) minden részlete kiterjedő prospektust küld.

Az intézet felügyelő igazgatói: Dr Szilágyi Izidor locumi igazgató és Radó Pál kereskedelmi locumi tanár

Ismét lili volt az esz királynője...

Ez természetes is, hiszen szépsége, idegsége, alabástromfehér bőre vetélytársnőivel szemben könnyűvé tette a versenyt. Ugyan miben rejlik örökifju, hamvas teintének titka? Az okos asszony tapasztalatában, hogy a tej a leggyorsabb és amellét csodás hatású arcpolvoszer. A tej a belső bőrszövetek megújódását és egészséges felhívását idézi elő. Ezzel nem csupán egy külső átmeneti hatást hoz létre, hanem állandóan ifju-űde, bársnyos arcból eredményez. A tiszta tejből előállított Milkuderm-Milchfetteréme és Milkuderm-Hautsahne készítmények már számtalan társaságban hílyget segítettek sikerhez. Ezek az asszonyok ismerték és állandóan használták e két kiváló — szakorvosok által is kitűnőnek ítélt — készítményt.

Lelartóztatták Amerika első számú közellenségét

Newyork, augusztus 15. Az Egyesült Államok rendőrsége kitaró hajsza után letartóztatta Amurezo gangszert, a hírhedt Lettke Buchalter alvezérét, aki Al Capone letünése óta Amerika első számú közellenségének díszes melléknevét örökölte. A veszedelmes gangszter 200 emberből álló bandát szervezett és farmernek álcázva rettegésben tartotta az Egyesült Államok polgárait. Amurozo fejére 30 ezer dollár vérdíjat tűztek ki.

Winston Churchill megtekintette a Maginot-vonalat

Strasbourg, augusztus 15. Winston Churchill hétfőn este Párizsból jövet ideérkezett. Az angol vendég kedden Gamelin tábornok társaságában megtekintette a Maginot-vonalat.

1939 augusztus 15-én a 20-ik sorsjáték II-ik osztály húzásának eredménye

A matcaival nyertek: Egy millió lejt 29902, 100.000 lejt 29264, 100.000 lejt 54168, 100.000 lejt 71460, 100.000 lejt 91784, 100.000 lejt 95874.

Valamint 200 darab 20.000 lejes nyeremény, 400 darab 6000 lejes nyeremény. Mindenik sorsjegy, melynek végződése: 05, 17, 70, 71 és 97, 800 lejt nyert.

A melléksorsjeggyel nyertek: Egy millió lejt 212922, 100.000 lejt 131346, 100.000 lejt 166076, 100.000 lejt 200441, 100.000 lejt 392107, 100.000 lejt 492427, 100.000 lejt 579782, 100.000 lejt 712625, 100.000 lejt 835329, 100.000 lejt 895977, 100.000 lejt 474500.

Valamint 100 darab 10.000 lejes nyeremény, 3200 darab 1000 lejes nyeremény.

Mindenik sorsjegy, melynek végződése: 148, 171, 427, 510, 711, 834, 862, 934 963 és 991, 200 lejt nyertek.

COLECTURA OFICIALA

A LARES repülőjáratának menetrendje és tarifája:

A LARES repülőjárata naponta indul Bucurestibe, háromszor hetenként Adra, Szatmárra és Cernăuți. Clujról indul Bucurestibe reggel 8 órakor, érkezik fél 10 órakor, visszaindul Bucurestiből 16.45 órakor, érkezik Clujra 18.15 órakor. Szatmárra indul 13.25 órakor, érkezik 19.15 órakor, Szatmárról indul vissza Clujra 7 órakor, érkezik 7.50 órakor. Az Arad-Cluj-Cernăuți járat menetrendje a következő: Aradról indul 15.25 órakor, Clujra érkezik 16.30 órakor, Clujról indul 16.40 órakor, Cernăuți. Clujra érkezik 18.05 órakor. Visszafele Cernăuți. Clujra érkezik 8.25 órakor, Clujra érkezik 9.50 órakor, Clujról indul 10 órakor, Aradra érkezik 11.05 órakor. A jegyek árai: Cluj-Bucuresti Lei 1250, tour-retour Lei 2250, Cluj-Arad 850, tour-retour 1530, Cluj-Cernăuți 1000, tour-retour 1800, Cluj-Satmare 680, tour-retour 1224 lej.

SPORT

Augusztus 27. és 28-án a marosvásárhelyi Makkabi rendez az erdélyi zsidó sport-egyesületek bajnoki uszóversenyét

Cluj, augusztus 15. (Az Uj Kelet tud.) Az erdélyi zsidó sportegyesületek bajnoki uszóversenyét, amelynek tiszteletdíjával Sennensieb Béla alapított Ben Cion néven remek kivitelű ezüst örökös vándorkupát, létesítése óta már kétféle a marosvásárhelyi Makkabi rendezte. Vászárhely zsidó sportegyesületének érdeműs vezetősége ezidén harmadszor is elvállalta a verseny rendezését, amelynek időpontját augusztus 27 és 28-ára, vasárnapra és hétfőre tűzte ki.

A Sennensieb Béla Ben Cion kupa uszóversenyre a jelek szerint a rendező egyesületen kívül a kolozsvári Hagibbor, a nagyváradi Makkabi és az aradi Hakoah küldik el összes számottevő versenyzőiket. A verseny programján a következő számok szerepelnek:

- 100 m férfi gyors.
- 400 m férfi gyors.
- 100 m férfi hát.
- 200 m férfi mell.
- 4x100 m férfi gyorsstaféta.
- 3x100 m férfi vegyesstaféta.
- 100 m női gyors.
- 200 m női gyors.
- 100 m női hát.
- 200 m női mell.
- 4x500 m női gyorsstaféta.
- 3x100 m női vegyesstaféta.
- 50 m junior gyors.
- 100 m női gyors.
- 100 m női hát.
- 100 m női mell.
- 4x50 m női gyorsstaféta.
- 3x100 m női vegyesstaféta.
- 50 m leány gyors.
- 100 m női gyors.
- 150 m női hát.
- 100 m női mell.
- 4x50 m női gyorsstaféta.
- 3x100 m női vegyesstaféta.
- Műugrás.
- Vízipó.

A Sennensieb Béla Ben Cion kupa szabályai, amelyek szerint a versenyt rendezik, a következők:

1. A Sennensieb Béla Ben Cion kupa egyéni uszóverseny, amelyen az Erdélyi Makkabi Szövetségbe tartozó zsidó sportegyesületek szabályszerűen igazolt tagjai vehetnek részt.
2. A Sennensieb Béla Ben Cion kupaverseny a fent felsorolt számokból áll.
3. A pontozás a következőképpen történik: Egyéni számok: 1. díj 5 pont, 2. díj 3 pont, 3. díj 1 pont. Staféta és vízipólabán 1. díj 10 pont, 2. díj 6 pont, 3. díj 3 pont és 4. díj 2 pont. Azon egyesület, mely a legtöbb pontot nyeri 1 évre birtokába jut az örökös vándorkupának. Egyenlő pontszám esetén az a győztes, amely a legtöbb első helyet szerezte.
4. A versenyt a Federatia Română de Natație és a Makkabi Szövetség szabályai szerint kell rendezni.
5. Övni a verseny alatt a zsűrinél lehet, az óvásdíjat azonban előre letétbe kell helyezni. Az óvásdíj csak abban az esetben térítettik vissza, ha az óvásnak a zsűri helyét adott.
6. A rendező egyesület köteles a verseny helyezettjeit bajnoki érmekkel vagy diplomával díjazni.
7. Az az egyesület, amely a vándorkupát egy évre nyeri, teljes anyagi felelősséget vállal azért.
8. A következő évben a Makkabi irányító szervei írásbeli megkeresése alapján a védő egyesület köteles a kupát 30 nappal a kitűzött verseny időpontja előtt a soros rendező egyesületnek átadni.
9. A verseny összes kiadásai és bevételei a rendező egyesületet illetik meg.
10. A rendező egyesület tartozik gondoskodni az összes benevezett versenyzők és egyesületenként 1-1 vezető teljes ellátásáról.
11. Az utazási költségeket a versenyző-sportolók viselik.
12. A verseny levezetését egy a rendező egyesület által kijelölt versenybíró végzi.
13. Vitás esetben a versenybíró dönt, mely áll egy a rendező egyesület által felkért zsűrielnökből és az összes résztvevő egyesü-

letek 1-1 vezetőjéből. Aktív versenyző a zsűri tagja nem lehet.

14. A verseny minden évben megrendezendő, még pedig annak a Makkabi Szövetség kötelekibe tartozó egyesületnek kiírásában, amelyet a Makkabi Szövetség kerületi elnöksége kijelöl.

15. A nevezési díj maximum egyéni számokban 30 lej, stafétában 50 lej és a vízipólabán együttesenként 100 lej lehet.

A Venus nyerte az ifjúsági atlétikai bajnokság pontversenyét

A verseny második napján újabb három rekordot javítottak meg

Cluj, augusztus 15. A kolozsvári országos ifjúsági atlétikai bajnokság második napján is nagyszerű küzdelmek voltak. Az eredm-

nyek közül három országos rekord magaslik ki. A nap hőse a nagyváradi Kiss, aki kétszer is megjavította a 400 méteres gátfutás országos rekordját. Részletes eredmények:

- 400 m gát: 1. Kiss Esta Sun 59.8 mp. Országos rekord. (Régi: Bánffy KAC 62.1 mp. Kiss az előfutamban is az országos rekordidőn belül futott 61.6 mp-es idővel).
2. Bánffy KAC 62.8 mp, 3. Garai V. D. 65.8 mp.
- 1500 m: 1. Talmaciu V. D. 20.5 mp. Országos rekord. 2. Kocz Venus 4 p 23.5 mp, 3. Scipovara UDR 4 p 26.8 mp.
- Gerelyvetés: 1. Stefan KAC 46.72 m, 2. Fanek UEC 46.23 m, 3. Neumann Rapid 45.05 m.
- Hármasugrás: 1. Ionescu Venus 13.53 m, 2. Hidiosean Venus 12.75 m, 3. Suloc Soimii 12.69 m.
- 200 m: 1. Cristea Venus 22.8 mp. Országos rekord beállítva! 2. Rosu UDR 23 mp, 3. Moinea Soimii 23 mp.

Végeredményben: 1. Venus 54 p, 2. Soimii 30 p, 3. Vişorul Dacia 21 p, 4. UDR 20 p, 5. KAC 17 p, 6. Esta Sun 10 p, 7. RAC 7 p, 8. Rapid 7 p, 9. KSTV 5 p, 10. UEC 3 p, 11. CSMB 2 p, 12. AAC 2 p, 13. Electrica 1 pont.

A verseny után Hatjeganu Iuliu dr egyetemi tanár ünnepélyes külsőségek között osztotta ki az értékes díjakat.

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyminiszter újabb rendelkezése a raktárkönyvek és készletkönyvek vezetésére vonatkozóan

Bucuresti, augusztus 15. A pénzügyminiszter 71.110-1939. szám alatt rendeletet adott ki, amely szerint a forgalmi adó fizetésére kötelezett összes vállalatok az eddig kötelező üzleti könyvek mellett raktárkönyvet is kötelesek napenként vezetni, amely raktárkönyvek hitelesítendőek.

Ugyanebben a rendeletben a pénzügyminisztérium figyelmezteti a malmokat, hogy a gabonaértékesítési törvényben előírt hitelesített készletkönyveket a legpontosabban vezessék. Ha a készletkönyvek pontosan vannak vezetve, a kisebb malmok kér-

hetik a pénzügyminisztériumtól, hogy ugyanakkor ne kelljen raktárkönyvet is vezetniök. Az ilyen kéréseket a fiscus közvegi esetenként bírálják el és a mentességet is esetenként adják meg.

Azok a vállalatok és kereskedők, akik a Szeszmonopoli termékeket, vagy pedig fogyasztási adó alá eső termékeket árúsítanak és amelyek miatt a fiscus részéről speciális ellenőrzés alatt állanak, szintén kérhetik, hogy mentse fel a raktárkönyv kötelezettsége alól. Ezeket a kéréseket is esetenként bírálják el.

vetkezettek és szindikátusok útján adják majd el és az árakat az egyes állatok életkora, származása és szállítási költsége szerint állapítják meg. A napi 14 liter tejet adó svájci tehének ára 800 és 1200 svájci frank között lesz, minőség szerint. Ehhez még hozzájön minden állatnál 2500-4000 lej román behozatali vám. Azok a gazdák, akik svájci állatot akarnak venni, elő kell jegyeztesse magukat és be kell jelentse azt az összeget is, amelyért állatot akarnak venni. A jelentkezéskor a bejelentett vételösszegnek legalább a felét be kell fizetni a Banca Naționalához.

A rendes repülőjáratokkal postai csomagküldemények is küldhetők. A posta vezérigazgatóság rendeletet adott ki, amely szerint ezúttal a rendes repülőjáratokkal maximum tíz kg. súlyú csomagküldemények is küldhetők. Az ilyen küldeményeket a posta a repülőgép érkezésétől számított felórán belül speciális kurirjaival kézbesíti ki. Az ilyen csomagokért a rendesdíjak mellett kilogrammonként 27 lej pótdíj is fizetendő. A repülő postai csomagoknál a posta semmiféle kedvezményes tarifát nem engedélyez. Az új rendszer belföldre ma lépett életbe. A posta vezérigazgatósága két hónapon belül külföldi viszonylatban is bevezeti ezt a rendszert.

A légi postai küldemények részére speciális borítékokat hozott forgalomba a posta. A posta vezérigazgatóság a légi postai küldemények kiválogatásának megkönnyítésére elhatározta, hogy speciális borítékokat hoz forgalomba. Ezekért a borítékokért a posta nem kér ellenértéket, mert a borítékok fizetendő egy lej 50 banit a bélyegbe beszámítják. A rendelet szerint egy bizonyos idő múlva légi postai küldemények csak ilyen borítékokban szállíthatók. A borítékok árusítását rövidesen megkezdik.

Két féle típusú ezerlejes bankjegy van forgalomban. Megirtuk annakidején, hogy a Banca Naționala az 1933. év előtt kibocsájtott ezerlejes bankjegyeket kivonta a forgalomból és a forgalomban csak az azóta kibocsájtott két típusú ezerlejes bankjegy maradt. Mindkét típus II. Károly király Ofélése arcképével van ellátva. Mivel egyes vidékeken a lakosság a nagyobb alaku típus nem akarja elfogadni, a Banca Naționala hirdetményben ismét figyelmezteti a lakosságot, hogy mindkét típus forgalomképes és azokat mindeztől fizetésül elfogadni kötelesek.

Zürichi árfolyamok (augusztus 15.): Márka 177.75, holland forint 237.87, dollár 443.06, font 20.74, francia frank 11.7375, olasz lira 23.30, szlovákkorona 15.175, pengő 87.-, dinár 10.-, lej 3.25, zloty 83.40, belgas 75.25.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52-143.59
font	662.40-672.75
práezsinai font	663.09-673.44
holland forint	75.62-76.80
svájci frank	31.95-32.43
francia frank	3.78-3.85
márka	40.50-41.50
pengő	25-27
csehkorona (Prága hivatalos)	4.68-4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.63-4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1440-1460
angol font, 20%-os kvóta	1480-1500
angol font, 40%-os kvóta	1060-1070
dollár, 30%-os szabadkvóta	308
svájci frank, 30%-os kvóta	70
francia frank, 20%-os kvóta	8.-
francia frank, 30%-os kvóta	8.10
holland forint, 30%-os kvóta	167.60
belgas, 30%-os	52.66
svédkorona, 30%-os kvóta	76

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol árukra --- 1500 lej font más államok áruira --- 1215 „ font angol gyarmatok áruira --- 1210 „

Pályázat

A cluji aut. orth. izr. hitközség iskolaszéke ezennel pályázatot hirdet egy héber tanító állására. A megválasztottnak az összes osztályokban a modern héber nyelvet kell tanítania. Előnyben részesülnek okleveles tanítók, vagy akik osztályvezetésre is kaphatnak autorizációt (középiskolai licenția), ha a héber nyelvet úgy írásban, mint beszédben kifogástalanul bírják. A pályázatok legkésőbb f. hó 31-ig az iskolaszékhez címzve, az isk. igazgatójához adandók be okmánymásolatokkal együtt. Fizetés megegyezés szerint.

Az iskolaszék

Nem kell külföldre menni

Gyomor-, vese- és hólyagbántalmaknál, gyógyhatása világhírű. Gyönyörű fekvés, fenyvesek között.

Vasúti kedvezmény!

BIXAD

Románia Karlsbadja

Prospektust küld kívánatra Direcțiunea Băilor Bixad, jud. Satu-Mare.

Pal

Tel-Aviv,

A bomborobbanások hez szenzáció bomborobbanás zsidó új épületében kezdő az angol gyermekelődás és egy arab-keresztény n szatul. Folytatódott a tel avivban, ahol egy öreg szobájában gyanus labora végöbe, vakká, bénává r zsidó embert. Többórás után sétált át szegény hogy ott adjon számot v nyájunk birájának. Majd került sorra. Két testvér háza a végzett munka ut nyen, a másik súlyosan s gül három segédrendőr h ta be a sort. A legszenzá ban egy fel nem robbant becsületes arabnak köszö zett kárt emberéletben. gondja volt rá, hogy a kocsik illő távolságban lábbal itegezett, tel tor hogy a közelébe kerüljen hogy idejében leszereljek megnyedik esztendőjében arabok, kétségtelenül jó jele, hogy a vesztésé ette bele magát minden kis réteg betegsége csá nyen lefekezhető, elsz meg is gyógyítható.

Egyébként is láthatu mak arabok, akik békes a zsidókkal, emberi érzé tunk, odatelpednek a tanakodnak velük köz mán, hogyan támasztha amikor egészen termés beri, ez a testvéri kö történt az eset. Az új rabbi idejött a tenger zsidókon kívül arabok i sére. Könnyen megérthé együtt nőttek fel, egyr és a nyelvük is közeli. arab világ egyképpen f zott szónoklatoakra, a zsidó gazdák és arab e szerű arab földművesek lyen szép, milyen szer kettőnek édesanyja ez.

Errefelé is átvatos, elé állítsák a közéleti vádló-védő beszédek, t bírálatot mondjanak, példázom a hírlapírók vagy - ez történt a n felett. Nos, az ifjúsá rud, agyba-főbe bírál róla, hogy tengernyi felett az a baja, hogy tes a műveltsége. Az ifjúságát, hogy töb kincseivel, a tradíciók művészetével és intett tókat, hogy teljesítse juság nevelése terén. újabb bizonyosság a mo nem nyugodott bele a hagyta magát. Megfe tek róla és a napokt lesznek, új tanuk fog és védbeszédnek fogr kiváncsi vagyok, mi vizálatot végződni.

Tel-Aviv törvényi mondátuma rövidesen és újat kell helyébe jelent, hogy rövidé küzdelemre lesz kilé mutatkoznak azokt választásra jogosítot harzanak a városház csen Tel-Avivban, n törvényes ellenőrzési listának. A lista ar írók megbízhatóság aza nem biznak eg konfetiuli instancia t ben... marakodnak. Aki egyszer végigm ívott Tel-Avivban e nem lehet választó az egyik vérmes v maga pedig a kom melyik kinővésté pé ként. Az 5 nyolcvár már itt volt az orsz szőr látogatott el l leszavazni. Egyik e másikkhoz utasított késte a választást. nek szeretné eljéte.

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsődoldali cikkünk folytatása)

tartással közölt híradások egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. Felmerül viszont a kérdés, kinek áll érdekében forgalomba hozni ilyen híreket, amelyek csak növelik az általános aggodalmat. Ha ez csak szenzációhajhászásból történik, felelőtlenség Európával szemben, ha pedig szándékosan, akkor célja nem más, mint ártani Magyarországnak.

Orosz kívánságok a moszkvai tárgyalásokon

London, augusztus 15. A Daily Telegraph a következőket írja: Értesülésünk szerint angol kormánykörök hétfőn jelentést kaptak Moszkvából a vezérkari tárgyalásokon elért haladásról. A tárgyalások a jelek szerint kedvező légkörben folynak. Az orosz megbízottak azonban olyan javaslatot tettek, hogy az egyezményt sokkal tágabb alapokra helyezték, mint azt a franciák és angolok elképelték. A szovjetek állítják az európai háborúra vonatkozó kérdéseken kívül tárgyalni akarnak Franciaország és Anglia magatartásáról orosz-japán háború esetére is. A lap szerint újabb utasításokat küldenek Moszkvába a francia és angol kiküldötteknek.

Párizs, augusztus 15. Nagy feltűnést keltett a Paris Midi cikke a brit-orosz tárgyalásokról. Eszerint Moszkva a következőket követeli: 1. A közvetett támadás meghatározása. 2. Segély az esetleges orosz-japán konfliktus esetén. 3. Szoros katonai összeköttetés Párizs, London és Moszkva között. 4. Közvetett katonai összeköttetés az említettek kivül Varsóval és Ankarával.

Párizsi és londoni jelentések szerint egyébként a moszkvai katonai megbeszélések fokozott tempóban folynak. A katonai szakértők naponta többször is összeülnek, vasárnapi és ünnepi szünetek nélkül. Egyik bukaresti hírigényes jelentése szerint a párizsi sajtó megállapítja, hogy Moszkva is nagyban elősegíti a tárgyalások előhaladását. A tárgyalások eredményéről, ugyan-e hír szerint Lengyelország és Törökország vezérkarait naponta értesítik.

Roosevelt optimista

Newyork, augusztus 15. (Rador.) Roosevelt elnök, aki a New Brunswick-állambeli Campo Belloban tartózkodik, kijelentette az újságíróknak, hogy a Tusculando páncélos fedélzetén teendő utja során állandóan tájékoztatja magát a nemzetközi helyzetről. Roosevelt szerint az ő véleménye az, hogy a nemzetközi helyzet nem rosszabbodott az utolsó két hétben.

Egy megcáfolt terv

London, augusztus 15. A Danziggal kapcsolatos hírek között szerepelt utóbb egy, amely a szabadváros felosztásáról szól. A Manchester Guardian ezzel kapcsolatosan tudni véli, hogy a felosztási terv szerint a szabadváros nyugati része, Zoppot és Olivia Lengyelországhoz kerülne, míg a keleti rész, Holm szigete, a Wester Platte területe, és a kikötő egy része a Visztula torkolatával Németországnak jutna.

A tervet lengyel részről erőlyesen cáfolták.

Az orosz aviatika páratlanul álló gyakorlatai

Moszkva, augusztus 15. A „Sennalul” jelentése szerint Oroszországban a minap precedens nélkül álló légi hadgyakorlatot tartottak, amelyeknek célja a szovjet aviatika erejének bebizonyítása volt. Hatalmas repülőrajok indultak el Oroszország északi feléből, azzal a küldetéssel, hogy bombázzanak egy ellenséges repülőrajt, amelynek bázisa a Fekete tengeren van. A repülőök az utat oda és vissza leszállás nélkül tették meg. A hadgyakorlat teljes mértékben sikerült.

Eszerint az orosz aviatikának módjában áll bármely európai fővárost bombázni és a repülőgépek leszállás nélkül térhetnek vissza állomáshelyükre.

„Az egyszer megvont határok nem változtathatók meg világveszély felidézése nélkül”

Az Uralkodó nagyhatalmas beszéde Constantán

CONSTANTA, augusztus 15. Lapunk más helyén beszámoltunk a konstancai tengerészeti ünnepségről, Károly király öfelsége ez alkalommal beszédet tartott, amelynek során méltatta a tengerészet haladását és fontosságát egy kereskedelmi, mint nemzetvédelmi szempontból. A nemzetvédelem három eleme: a tengerészet, a szárazföldi és légi véderő egymással szorosan együttműködve hivatva vannak megvédeni Románia határait.

— Ez a határvédelem — folytatta beszédét az Uralkodó — az összes román lelkek megdöntöhetetlen szikláját kell, hogy alkossa. Tudnia kell mindenkinek, hogy azt, ami román, meg fogjuk védeni, és annak, aki a békét akarja, tudnia kell, hogy az egyszer megvont határok nem változtathatók meg világkatasztrófa veszélye nélkül.

— Nem kétlem, hogy ha eljön a nagy nap, tengerészeink éppúgy, mint többi haderőnk, tudni fogják kötelességüket, abban a tudatban, hogy határainkat védve az európai civilizációt védik.

Az Uralkodó végül azoknak egészségére ültette poharát, akik holnap, ha szükséges lesz, meg fogják tudni védeni az országot.

Ma folytatják az angol-japán tárgyalásokat

Kínai ellenoffenzíva készül?

Tokió, augusztus 15. (Rador.) A Domej ügynökség jelenti, hogy az angol-japán tárgyalásokat valószínűleg augusztus 16-án fogják folytatni.

London, augusztus 15. (Rador.) A kínai nagykövetség közli, hogy a csungkingi kormány formálisan tiltakozott a tiensini angol engedményes területen fogvatartott kínaiak kiadatása ellen.

Tokió, augusztus 15. (Rador.) A hivatalos lapok 73 japán tiszt nevét közlik, akiket elhalálozásuk után tüntettek és léptettek elő.

Mindannyian a mandzsu határon, Nomankhan vidékén, a Khalka folyó közelében esetek el, a mongol-szovjet haderőkkel vívott harcokban.

Csungking, augusztus 15. (Rador.) Rövid időn belül kínai ellenoffenzíva indul, ez a benyomás észlelhető Csang-Kaj-Sek marsall hétfői nyilatkozata alapján. A marsall kijelentette, hogy a kínai haderők, amelyek védekezésre szorítottak, mialatt a japánok a Nagy Faj mentén támadtak s így behatoltak az ország belsejébe, mostantól fogva támadni fognak.

Capitol Mozdó

Szenzációs premier!
Francia filmremek!

Háboru és béke

Főszereplők: DITA PARLO, FRANCOISE ROSAY és JOHN LONDER.
A film előtt Paramount világhíradó!

Felrobbantottak egy lancashirei szállodát

25 év körüli női gyanúsítanak a merénnyel

London, augusztus 15. Az elmúlt éjszaka folyamán két robbanás történt Lancashireben. A robbanás környékén beindított nyomozás során szemtanuk egy fiatal nő személyleírását közölték a rendőrséggel. A robbanás ereje darabokra törte a North Euston nevű szálloda valamennyi ablakát.

A szálloda második emeletén tűz keletkezett a robbanás következtében, a szobák plafonja pedig beszakadt. A robbanás estjén 25 év körüli fiatal nő bérelt szobát a szállodában, aki erősen irakéntussal beszélt. A fiatal nő egy bőröndöt helyezett el a szobájában, majd nyomtalanul eltűnt.

Nagy palesztinai kereskedelmi flotta létesítéséről tárgyalnak Genfben

A zsidóságnak szüksége van saját tengerészetére

Genf, augusztus 15. A palesztinai hajózási liga, amelynek számos szervezete van már az egész világon, a huszonegyedik cionista világkongresszus alkalmából külön konferenciát tartott Genfben. A konferencia tárgyát egy nagy palesztinai zsidó kereskedelmi hajózási hálózat kiépítése képezi. Ennek a nagyszabású vállalkozásnak az alapját a telavivi zsidó kikötő képezné. A liga vezetője nyilatkozatot adott a zsidó távirati iroda kiküldött munkatársának és az alábbiakban foglalta össze a liga felfogását.

— A zsidóság bojkottálni akarja az olasz hajókat, amelyek ezideig a palesztinai személy- és áruszállítást végezték. Csúpan a zsidó narancsszállítók több, mint egymillió fontot fizettek külföldi hajótársaságoknak szállítási díj fejében. Hatalmas összegekre rug a palesztinai személyszállítás is. Ezek a kiadások biztos alapot jelentenek a zsidó kereskedelmi hajózási kiépítéséhez. Ma ez a gondolat mind szélesebb körökben hódít meg. Nem érdeklünk a jövőben is olyan hatalmak és államok szolgálatában álló hajózási társaságokat

gazdagítani, amelyek más téren a zsidó nép léteéréire törnek.

A másik elgondolás, amely bennünket a zsidó hajózási kiépítésére készítet, a háborus veszedelem és szükségletek kérdése. Háború esetén az országot izolálás veszélye és esetleges élelemhiány fenyegeti. Ezt az égető problémát különösen a müncheni krízis idején ismertük fel. Békeidőben 27 országból futnak be a hajók a palesztinai kikötőkbe, háború esetén azonban ez a szám hirtelen csökkenne. Ezt a veszélyt meg kell előzünk. Meg vagyunk győződve, hogy a cionista kongresszus megértésel fogja fogadni javaslatunkat, amelyek a veszély elkerülését és egy nagyszabású zsidó építómunkás beindítását célozzák.

A liga csak Palesztinában 14 ezer taggal rendelkezik, már ma egy saját kis kereskedelmi flotta és egy hajózási iskola áll rendelkezésére. A palesztinai zsidó parti-hajózási fejlődése és ugyintén a halászat kiépítése a liga eddigi tevékenységének köszönhető.

Kik tartoznak jelentkezni a vezérkar újabb közleménye alapján?

Bucaresti, augusztus 15. A Vezérkar 4. számú közleménye értelmében augusztus 17-én tartoznak megjelenni csapatvezetők, tisztok a tisztok, altisztek és legényeségi állományba tartozók, akik a léghárító kiképző centrumhoz vannak beosztva és sárga színű sürgős behívó lapjaik vannak 5 csillaggal és „F. A. I.” jelzéssel.

Weizmann élesen bírálja az angol politikát

Genf, augusztus 15. Chaim Weizmann professzor, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke kedden megérkezett Genfben. Jól értesült körök szerint Weizmann professzor a kongresszusi megnyitó beszédében éles kritikában fogja részesíteni az angol kormány Palesztina-politikáját és szótartot fog intézni a művelt világhoz Palesztina kaputnak megnyitása érdekében a zsidó menekültek tömegei előtt.

Folytatódnak a pogromok Pozsonyban

Pozsony, augusztus 15. A Reuter távirati iroda jelenti, hogy Pozsonyban tovább folytatódnak a zsidóellenes kilengések. Több zsidó a nyílt utcán bántalmaztak és számos zsidó üzletet szétromboltak. A kilengéseket német fiatalok vezették, néhány szlovák közreműködésével.

Menekült-szállító hajó odisszeája

Izstambul, augusztus 15. A Patria nevű hajó, amely 600 zsidó emigránst szállít fedélzetén, kénytelen volt elhagyni Szmirna kikötőjét, mert a török hatóságok megtagadták a zsidó emigránsok partraszállási kérését.

Eckhardt Tibor feltűnő állásfoglalása

Budapest, augusztus 15. (Rador.) Eckhardt Tibor ma feltűnést keltő cikket közöl egy márkói lapban „Uj kezdet” címmel. Magyarok vagyunk — írja Eckhardt — és nem folytatnunk egyedül a külpolitikát, Magyarország nem sakifigura, amelyet bárki tetszése szerint tologathat. Politikai céljainkért nem várhatjuk meg az európai békét. Legyünk hűek hagyományainkhoz és helyezzük Európa érdekeit nemzeti érdekeink fölébe. Kalandokba nem bocsájtkozhatunk és barátai kapcsolatokért nem adhatjuk senkinek concesszióba a magyar politika monopóliumát.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA.
BUN DE IMPRIMAT

Taxa postala
plătita în num
No. 30523/1934

10. Telefon: 18-60. Előfizetés: Havonta 110, negyedévesre 600, egészévesre 1200. Hirdetés: Havonta 2, negyedévesre 12, egészévesre 24. Hirdetések díjazásában az „UJ KELET” a legnagyobb mértékű zsidóság egyetemes forrás megjelölésével es

Ujabb békés

Egyszerűsített

Burckhardt béketervét

Lázás nyugtalansággal remegő idegességgel figyeli a közeli politikai válság eseményeit. Nyilvánvaló, hogy a feszültség kulminációi egyre egyelőre halgató elkeseredettségben és szűk körű harcokban a propagandában meggyőző és a megteremtésével és eszközeivel. A gettós háborúban elért eredmények. A tét nem Dnyelország, hanem magának a dominációs törekvések ezeltől a szudéták sorozatáig a Szudétavidék elcsatolását jelentkezők és a másikat diktatorikus Európa elterjedését.

Szinte megdöbbentő felismerés az elmúlt évek módszerei. Sajátos, a diszkreció folytán alkalmatlanul világos, hogy Németország millió katonát tart fegyverkezési tudatúkat a fegyveres csapatok között. A békeért, a vége tudomásul mind a béke érdekében áll és el kell érnie, amennyiben a követeléseit nem teljesíti. Berchtesgadenben a tevékeny hosszas tanácskozások leszálltak, hogy a zsidó ország a dandzi kérdést és megbontathatatlanságát a határainak megőrzésére szorult az európai államoktól.

A másik oldalán az a béke bűvös szíriában után bukkannak fel a gondok. Hol Mussolini tervéről van szó, hol újabb verziók mondják a franciáról, amelyen az olasz külügyminiszter hónapok fegyverszünetet követel. A tömegek borzadva katekizma várható közelebbre a méltányolnák a diktátora ismételt szándékairól és megígérte, hogy a béke konferencia tervét Békét akarnak ők és a béke különösebb áldozatok nélkül a német királynak és egyuttal a német királynak a másik tanyán kielégítetlenül a béke kívánságát is, a hány érdekében...”

E javaslatok taktikájában az, hogy az államot aláássák, megbotránkoztassák a közvélemény legu